

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentului:		Pretiuu insertiunilor:		Corespondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . .	5 fl.— cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.		
„ „ „ „ 1/2 ann . . .	2 „ 50 „			
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . . .	7 „ — „			
„ „ „ „ 1/2 „ 3 „ 50 „				

Instructiune pentru conferintiele invetiatoriloru romani gr. res. din dieces'a Caransebesiului.

Istori'a naturala in scol'a populara.

(Dupa Kehr.)

(Urmare.)

B) Metodulu.

Cu privire la metodulu, care avemu a-lu observá la instruarea in istori'a naturala, trebuie se ne insemnamu urmatórele:

1. Instruarea in istori'a naturala trebuie se fie instruare intuitiva. Precum in tóte disciplinele scólei poporale asia si la istori'a naturala intuitiunea e bas'a instructiunei. Copilulu se védia ceea ce trebuie se cunósca. Inzedaru vor fi tóte descrierile si definitiunile invetiatorului celui mai dibaciu, daca substratul descrierii lipsesce. Elevulu se privésca pentru ca se cunósca. Cunósccerea o va produce invetiatoriulu prin aceea, cá va espune obiectulu pentru de a impresioná asupra simtiuriloru copilului. Prin vedere primesce baiatululu scire despre forma, marimea, colorea, obiectelor; prin sensulu audiului despre sunetu, — noi putemu dice de o mia de ori cá calulu nechiaza, baiatululu nu va cunósce necchezarea pana nu o va audí. — Asemenea nu va cunósce bine diferinti'a între perulu aspru si lan'a móle, pana nu le va pipái. Totu asia e imposibilu a esplicá acréla macrisului, séu diferinti'a între mirosulu trandafirului si alu viorelei, pana copilulu nu va fi gustatu respective mirositu. In urm'a acestora e de lipsa, ca la prelegerea din Botanica fiecare elevu se aiba naintea sa celu pucinu unu esemplariu din plant'a despre care se vorbesce. Asemenea e de lipsa, ca scól'a se fia provediuta cu animale umplute, celu pucinu cu de acelea, care sunt mai rari, si ca invetiatoriulu se faca escursiuni cá baietii sei dupa posibilitate, pentru ca se le dee ocaziune de a observá creatiunea vie. Se intielege de sine, cá tabelele de comunu usitate devinu superflue. Natur'a e mai adeverala decâtu ori care tabela, fia aceea ori cátu de perfectu esecutata. Tabelele vor remanu pentru totdeuna unu ce suplitoriulu si se vor intrebuintiá numai atunci, candu e cu neputintia a observá corpulu in natura. Din caus'a acést'a i se pune fiecarui invetiatoriu la inima, ca ori unde va dá de mijlóce pentru intuitiune (animale, minerale etc.) se staruiesca a le castigá pentru scóla sa; cáci astfelulu nu numai cá-si va usiurá sie-

si lucrarea, dar' i-si va castigá merite pe terenulu invetiamentului, care tintesce la inaintarea bunastarii poporului.

2. Instruarea in istoria naturala se incepa cu observarea *corpuriloru singuraticé* ale naturéi. Care va incepe in scóla poporala cu aceea, cá „ce pricepemu sub istoria naturala?“ si va face impartirea corpuriloru naturale in cele trei imperatii fara ca baiatululu se cunósca corpurile, acél'a instruéza reu. Cine va luá sistemulu ca punctu de manecare si va adapá copii cu concepte mórte, definitiuni abstracte si clasificatiuni incurcate, acél'a nu va produce nici cându interesu pentru istori'a naturala. Se incepemu cu corpurile singuraticé, si apoi se va formá sistemulu de sine singuru. Mai nainte lucrulu concertu apoi celu abstractu! Mai nainte intaitiunea apoi conceptulu! Nici când intorsu. Copilulu trebuie se védia si se cunósca apoi se clasifice adeca se pricepa. Precum am disu in punctulu premergetoriu, cá e imposibilu a cunósce nainte de a vedé, audí, pipái etc., asemenea e imposibilu a pricepe nainte de a cunósce. Prin aratarea corpuriloru singuraticé baiatululu invetia a le cunósce. Din cunósccere se produce priceperea (adeca clasificarea) in modulu urmatoriu: Descompunemu corpurile in partile descrise si indrumamu elevulu a cautá partile de unu feliu, aceste éra si impreunamu intr'unu intregu nou, care ne va dá conceptulu unei familii; din mai multe familii vom scóte conceptulu de clasa etc. Copilulu invetia a pune corpurile in grupe deosebite — cunósccerea se va preface acum in pricepere. D. e. Am aratatu si am descriu calulu, boulu, magariulu si oi'a. Baiatululu le va cunósce de câte ori le va vedé. cá asta-i calu, asta-i bou etc. Acuma cunósccerea trebuie se devina pricepere. La descriere s'a aflatu, cá calulu si magariulu au copita intréga, invetiatoriulu i va pune la olalta si va dice cá sunt frati, asiadara se tienu de o familia. Boulu are copita crepata, óia éra are copita crepata; boulu rumega, ói'a éra rumega, asiadara i va pune éra laolalta si va formá alta familie. Prin aratarea corpuriloru naturale se desvólta interesulu empiricu, prin producerea priceperéi se desvólta interesulu logicu séu intelectualu. Baiatululu de câte ori va vedé vre-unu animalu, indata va incepe cercetarile sale pe la picióre, si va cautá se védia, cá óre rumega séu nu rumega si daca va aflá ceva, clasificatiunea e gata. Din esemplulu premergetoriu am vediutu cum se forméza conceptulu de familie; totu asia se póte merge mai departe aflandu cá vitielulu boulu (vacei) suge, mielulu oii éra suge, asemenea si menzulu calului si celu alu magariului. Baiatululu aflandu cá in ambele familii se suge, le va pune laolalta si va formá conceptulu de clasa (in esemplu clasa sugatóreloru), si de câte ori va dá de familii, ai caroru in-dividí sugu, le va adauge la clas'a sugatóreloru.

Form'a acést'a de invetiamentu se numesce meto-
dulu a analiticu-sinteticu; si ar fi bine macar se n'o
scimu numí, numai s'o scimu executá. E de insemnatu, cá
la punerea corpuriloru in grupe adeca la clasificarea loru
se se faca cátu de putine trepte. Pentru scóla poporala e
deajunsu, daca vom pune indiviidii in familii, familiile in
clase si clasele in imperatii.

3. Instruarea trebuie se dee ansa la acti-
vitatea propria a elevului. Invetiatoriulu se nu se
slobóda la expositiuni late, vorbe multe si dascaliri de totu
feliulu. Proverbulu: „Vorba multa seracia góla“ se póte
aplicá aici cu rectificarea „seracia de minte“. Invetiatoriulu
se indrumaze numai si elevulu singuru se caute, singuru se
védia, singuru se afle, elu insusi se fia activu. Invetiatoriulu
are se grigésca numai de aceea ce trebuie observatu, cum
trebuie observatu si in ce róndu trebuie se se faca obser-
varea, dara se lese pe elevu a face observarea. Mai nainte
va luá aceea, ce se presenta sensuriloru nemijlocitu:
marimea, forma, colórea; la animale: capulu, trunchiulu si
apoi estremitatile; la plante: radacina, tulpina (cotorulu),
frundiele, flórea si fructulu (la timpulu seu); la minerale:
colórea, luciulu, greutatea, taria si (daca se póte observá)
form'a de cristalisare. Apoi vinu observarile la unde si
candú si in fine folosulu séu daun'a. Daca copii in eneri-
gi'a loru vor tiené descoperiri neinsemnate de lucru fórte
importantu, invetiatoriulu se se ferésca a recí séu chiar a
dojení eneri'gi'a acést'a. Recunoscinti'a amicala, chiar pentru
lucrurile cele mai neinsemnate, maresce interesulu baiatului
pentru natura.

4. Elevii nu numai se védia corpurile
naturei ci se le descrie. Invetiatoriulu trebuie se
dee ocaziune elevului cá ceea ce a vediutu cunoscutu si
priceputu, se si esprime prin cuvinte séu in scrisu. Dupa
ce s'au facutu descoperirile necesarie la observarea corpului,
invetiatoriulu va reasumá descoperirile prin intrebari si va
griji cá raspunsurile eleviloru se fia scurte, chiare, precise
si corecte. Prin acést'a va sprijini in mare mesura exerci-
tiile in limba, care sunt de mare insemnatate pentru cultur'a
elevului. Pentru exercitiile scripturistice nu se afla mai bunu
materialu decâtú alu istoriei naturale. Invetiatoriulu va
mai indrumá pe elevi, ca ceea ce au vediutu si exprimatú
se si serie pe hártia séu tablitia, formandu despre fiecare
insusire a corpului cáte o propositiune simpla, si astfeliu
va dá primulú impulsu la depunerea ideiloru pe hártia
adeca la concipiare.

5. Observarea prunciloru se fia indrep-
tata totdeuna asupra desvoltarii succesive
a corpuriloru naturei. In Botanica se procede co-
munu astfeliu, ca se arata si se descrie o planta in stadiulu
de inflorire fara de a luá in considerare desvoltarea ei succe-
siva. Altcum e plant'a primavér'a, altcum vér'a si altcum
tóm'n'a. Din caus'a acést'a e de mare folosu, daca in
decursulu anului vom atrage mai de multe ori atentiunea
baiatiloru asupra unei plante, si-i vom indrumá a ne aratá
straformarile care le-au aflatu. Totu de acésta insemnatate
sunt si metamorfozele insectelorú din Zoologia, fara care
copilulu nu póte castigá idea chiara despre viati'a acestoru
animale. Istori'a naturala va fi in feliulu acést'a nu numai
o descriere simpla a corpuriloru naturale, ci va devini o
descriere a vietii lorú, si numai asia va meritá numele
de istoria a naturei. —

Desí ne este scopulu a devení in chiar despre aceea,
ce va se dica a tractá istori'a naturala cum se cade, totusi
impresururile culturale precum si starea deplorabila a scó-
leloru nóstre cu privire la mijlócele de invetiamentu nu ne
permítu inca a ne dá sperantie, cá cutare scola va ajunge
la culmea misiunei sale in asta directiune, ci vomu avé
a dejudecá meritulu invetiatoriului si alu scólei numai
dupa mesur'a, in care i-a succesu a se apropié de scopulu seu.

C) Impartirea materiei de invetiamentu.

In cele de pana acuma am cunoscutu motivile care
trebuie se ne conduca la alegerea materiei si la instruare.
Mai remane a efeptul acést'a alegere si a impartí materi'a
alésa pentru diferitele clase ale scólei poporale, adeca a
pune basa unui planu de invetiamentu pentru istori'a naturala.

Planulu de invetiamentu.

Planulu presinte cuprinde in sine materi'a de inve-
tiamentu impartita pentru o scóla cu trei clase, fiecare
clasa cu cáte dóue despartimenturi. *)

Clasa 1.

Despartimentulu 1.

Instruarea in despartimentulu acést'a (precum cu
privire la istori'a naturala asia si la celelalte obiecte de
invetiamentu) nu forméza inca disciplina de sine statátore,
ci representa o parte din deprinderile intuitive, care ocupa
timpulu intregu alu anului primu. Catra obiectele scólei,
ale casei si cele imprejuru istori'a naturala va contribuf
la deprinderile intuitive cu urmatóarele corpuru naturale:
Boulu, calulu, gain'a, arborele, gâsc'a, cănele, pisic'a, por-
culu, vrabi'a, sórecele, ciocârli'a, pescele, fragulu, gânda-
culu, fluturile, melciulu.

Despartimentulu 2.

Nici in despartimentulu acést'a nu e inca permisú a
trece la o descriere mai detaiata a corpuriloru. Invetiato-
riulu se va marginí numai la insusirile principale si cele
mai momentóse, cum e: colórea, forma, mirosulu, gustulu,
folosulu, daun'a etc. si va avé de scopu numai a atrage
atentiunea copiiloru asupra corpuriloru ce-lu incunjura facandu
cunoscinti'a cu ele. Asemenea nu are se se incépa inca
asemenarea corpuriloru si gruparea lorú dupa semnele
comune. In semestrulu de érna vomu tractá corpurile aretate
mai josu, éra in celu de véra vomu conduce copii in natura
si le vomu aretá tablouri diferite, din care vom scóte
corpurile mai insemnate si in faci'a prunciloru le vom su-
pune unei descrieri cátu se póte de scurte.

Semestrulu de iérna.

Septemana:	1.	Materi'a de invetiamentu:	boulu.
"	2.	"	calulu.
"	3.	"	cănele.
"	4.	"	mâti'a.
"	5.	"	repetitiune.
"	6.	"	ói'a.
"	7.	"	porculu.
"	8.	"	capr'a.
"	9.	"	epurele.
"	10.	"	repetitiune.
"	11.	"	cocosulu.
"	12.	"	gasca.
"	13.	"	golumbulu.
"	14.	"	vrabi'a.
"	15.	"	repetitiune.
"	16.	"	ciór'a.
"	17.	"	buh'a.
"	18.	"	liliaculu.
"	19.	"	albin'a.
"	20.	"	repetitiune.
"	21.	"	crapulu.
"	22.	"	sarea.
"	23.	"	ferulu.
"	24.	"	repetitiune.

*) In sensulu „organizarii provisorie“ a invetiamentului la
scólele profesionale romane din Ungaria, Banatu si Transilvania.

Semestrul de véra.

In semestrul de véra se vor face excursiuni cu baietii, care au de scopu a-i face cunoscuti cu natur'a patriei lor. Loculu excursiunilor are se fia: gradin'a, hold'a, campulu, padurea si ap'a.

In gradina: Introducere scurta despre crescerea plantelor. Florile, legumele, pomii. Animale.

La holda: Calitatea pamentului. Activitatea tieranului. Plantele semenate. Plante selbatece. Animale.

Pe campu se facu excursiunile mai in véra, cand vegetatiunea e mai bogata. Flori si animale.

In padure: Folosulu padurilor. Plante: arborii, tufele, erburile. Animalele padurii.

Langa apa: Isvoru, pariu, riu, balta, lacu, mare. Erburi si arbori de pe tiermurul apei. Animale din apa si pe langa apa.

In fiecare din aceste locuri se facu dupa posibilitate excursiuni primavéra, véra si tómna, pentru de a poté face pe copii atenti la desvoltarea succesiva a vegetatiunei. Asia plantele, care le-am cercetat primavér'a, le cercetam si véra si tomn'a, si indrumam copiii, se ne spuna, ce felu de schimburi au observatu.

(Va urmá).

Discursulu

pronunsiatu de comisariulu, presbíterulu docinte Ioane Munteanu la 16 Aug. v. a. c. in Josasielu, cu ocasiunea deschiderii cursului practicu si a conferintelor invetiatoresci.

Mergundu, invetiati tóte natiunile.
Matei c. XXVIII. v 19.

Atátu de necesaria si folositoria este *invetiatur'a* câtu, precum bine scimu cu totii, pentru intemeierea ei pre pamentu, insusi Dumnedieu a binevoitu a descinde din inaltimea ceriului, si *caletorindu neincetatu a invetiatu.*

Ma si candu, a retornatu la ceriuri, in esordiulu acelei scurte, dar' in eternu memorabile cuventari, a intornatu *invetiatur'a*, ca comandamentu divinu, dicundu SS. sei apostoli „Mergundu, *invetiati tóte natiunile.*

Omenii cu minte sanetósa, adeveratii filosofi ai lumii, pretiuescu fórte cuvintele pronunsiate din cutare rostu perfectu. Ei! dar' celu ce a rostitu cuvinte mai susu citate, este suprem'a perfectiune a lumii, prin urmare acele cuvinte si constitue supremulu tesauru din lume.

Comandamentulu de a *invetiá*, involvea pentru santii apostoli grea problema cá ei nesce omeni seraci si pucini la numeru, se *invetie*, se *regenezeze*, se *lumineze*, va se dica: *se cultiveze si se civilizeze* o lume intréga decadiuta in intunereculu si umbr'a mortiei, cutropita in ignorantia séu prostia, reutate si pecate.

Inse ei s'au provediutu cu armele necesarie, adeca s'au investitu cu charulu spiritului santu, din carele emanéza *vointi'a* si *potinti'a*, ér' mai pre susu de tóte *zelu infocatu*, pentru *oficiulu lor*, pentru *apostolatu*, adeca pentru celu mai frumosu oficiu din lume.

Si éca in scurtu timpu, cá-ci ce este in oceanulu tempului 1845. de ani de atunci, de candu apostolii eternului nostru Domnu, au luat comandamentulu de a *invetiá*? prin insii, si urmatorii lor, respective antecesorii nostri s'au *invetiatu*, *regeneratu*, *luminatu*, adeca s'au *cultivat* si *civilisatu*, cu prea mica esceptiune intreg'a *Europ'a* si *Americ'a*; ma bunicica parte si din *Asi'a*, *Afric'a* si *Australi'a*.

Apoi astadi, toti cáti se numescu genuini, crestini se potu bucurá dar' nimine altii de binefacutoriele radie ale *genuinei culture si civilisatiuni*, emanate din *Crestinismu*.

Ei! dar pre pamentu suntu mai multe natiuni, si cea ce nu ar fi fostu de doritu, Crestinismulu este impartitu in mai multe confesiuni, prin urmare tota natiunea si re-

spective confesiunea are apostolii sei. Apostolatu se imparte: in *docentiale si sacramentale*. Preste totu, la apostolatu, preotimea este chiamata, dar' pentru gravitatea lucrului. preotimea a impartitu, din apostolatu, partea didactica, cu *invetiatorimeu*.

Noi, fratiloru dupa sfatulu eternu alu Provedintiei, din sute si miie suntemu alesi, a conlucrá cu preotimea la propagarea culturei si civilisatiunei, in limb'a nóstra cea sonora si dulce. Va se dica: noi suntemu chiamati de Dumnedieu a dá altor'a *lumin'a*, ce se numesce *invetiatura*.

Inse ca omulu se póta dá cuiva ceva, are necesitate nedispensabile, ca elu mai antaiu se aiba ceea, va se dica, ca noi se potemu comunicá altor'a cultura si civilisatiune, *mai antaiu se recere, ca noi se le posedemu*.

Dar' dela noi docintii, pre langa cultura si civilisatiune, se mai cere unu lucru, si acest'a se chiama: perfectiunare in *artea artilor*, séu *metodulu*; cumu? si in ce modu mai usioru si ratiunale, se comunica altor'a cultur'a si civilisatiunea.

Unulu din cei mai potenti factori, care duce dorintiele nóstre, in acésta directiune, la scopu, este asociatiunea séu intrunirea. Venerabilulu nostru Consistoriu diecesanu avendu in vedere esplotarea factorului deja amentitu, a binevoitu, prin Inaltulu ordinu de datulu 23 a trecutei sub Nrulu ¹⁶⁷⁷/₄₂₈ scol. gratiosu a dispune, ca noi, pre diu'a de astadi, se ne coadunámu la „*cursu practicu si conferintie invetiatoresci*“ ce voru avé a durá 10 zile.

Noi, cari, precumu am disu mai susu, sumtemu alesi de provedintia, a fi cu preotimea, apostolii luminarei natiunei nóstre, fiindu petrunsi dé santitatea misiunei nóstre, acuprindemu cu cea mai viua bucuria acestu Inaltu ordinu consistoriale numitu „*Programa pentru cursuri practice si conferintie invetiatoresci*.“

Credu, cá si specialei nóstre dorintie, si nobilei nóstre ambitiuni s'a satisfacutu prin §§-i 2 si 3 punctele 2 ale amintitei programe, prin care de o parte, Josasielulu ca locu mai apropiatu, s'a desemnatu, ca localitate de convenire, ér' de alta parte, prin denumirea umilitiei mele, din mediloculu fratielor vóstre, de comisariu consistoriale, la acésta intrunire; care me si recomendu, binevoitóri intempnari a fratielor vóstre.

Amu disu mai nainte, cá apostolii Eternului nostru Domnu, s'au investitu cu *vointia*. Se avemu si noi antaiu *vointia* catra oficiulu nostru.

Am disu mai susu, cá apostolii eternului nostru Domnu s'au investitu cu *potintia*, ceea vom castigá si noi prin *continuu studiu*.

Am disu mai susu, cá apostolii, aveau *zelu infocatu* pentru oficiulu lor; se fimu si noi, nu numai nominale, ci reale succesori ai lor. Am intornatu mai susu, cá noi avemu lipsa a ne perfectiuná in *artea artilor*, séu *metodulu* dupa care se tradámu altor'a cultur'a si civilisatiunea; se cautámu, deci, in câtu nu posedemu in receruta mesura acésta arte, a ni-o completá ocasiunea binevenita a cursului practicu si conferintelor invetiatoresci, la cari ne-amu coadunatu in *Domnulu*.

Se fimu superbi, cá-ci suntemu chiamati de provedintia la celu mai frumosu oficiu de sub sore.

In manile nostre depune omenimea ce are mai pretiosu: pre fii si fiele sale, cá-ci spuneti-mi ve rogu: este, pentru parinti, vreunu tesauru din lume mai pretiosu, de câtu fii si fiele sale? In manele nostre se depunu spre desvoltare partile mai pretiose din omu, anume *mintea* spre *iluminare* si *inim'a* spre *nobilitare*.

Se cugetámu, cá-ci suntemu orthodoxi, si tenerele fiintie, ce ni se concredu spre educatiune si instructiune, inca suntu orthodoxe.

Se considerámu, cá suntemu *romani* si scolarii ce vinu la noi inca sunt *romani*, adeca suntu genuinii nostri fii si dupa religiune si dupa sange.

Suntemu unu poporu cu consistentia si cu mari si potenti amici, ma chiaru inruditi cu imens'a majoritate a Europei, anume: *cu una parte a Europei ne inrudimu dupa religiune, ér cu alta dupa rasa.*

Orthodoxulu preste totu, si Romanulu in specie este dela natura induratu spre seraci, si dupa potintia i ospitéza, chiaru si pre straini. Ei! dar' pruncutii, cari viu sub manele nóstre, ore nu sunt seraci, flamendi, si setosi spiritualmiate? si care óre ar fi intre noi asiá duru si angustu la inima câtu se nu-i ospiteze cu nutrimentu spirituale, ce se numesce: *invetiatura*; asia dar, vrendu nevrendu ér ajunsemu acolo, cà spre a poté cineva dá cuiva lumina, va se dica cultura si civilisatiune, *cauta se poseda elu mai antaiu cultura si civilisatiune.*

Apoi ca se nu ne torturamu pre noi insine, si tene-rimea concrediuta noue, cauta se dispunemu de metodu desteru si ratiunale, carele deci cu ore care sacrificiu de timpu prin cursulu practic si conferinti'a doctentiale se póte acuirá.

Noue romaniloru lipsesce in modu fórte sentitu cultur'a la sexulu femininu, si fiendu cà acestu sexu constitue 1/2 din eclesia respective natiunea nóstra, se ne adoperamu din respoteri spre cultivarea lui, cà-ci *pana ce acestu sexu nu se va cultivá, completa cultura la noi, nu va fi.*

Noi romanii nu avemu *burgeoisia*, adeca clasa de medilocu a poporului, anume *industriari* si *comercianti*, si *pana ce acést'a nu vomu avé, in parte seraci vomu fi.*

Am a accentuá, cà cultur'a si civilisatiunea ce vomu a propagá poporului nostru trebe se emaneze din crestinismu va se dica se fia *genuina*, ér nu *spuria*; cà-ci cultur'a spuria este mai periculosa pentru eclesia si patria, de câtu barbari'a, in care gemu Negrii de pre langa desier-turele Africeii, Indianii din padurile nestrabatute ale Americii si Eschimotii de pre langa polulu ghiaciosu de media nopte.

Cine bucina specie de humanitate afora, adeca despartita de crestinismu, i respundemu categoricu, cum ca, *humanitate fora divinitate este bestialitate.*

Nu potiu lasá neatinsa si acea, cà necesitatea cultu-rii poporului nostru este *urgente*, si ajungerea la ele se *accelereza* prin *abnegatiune*; viu ducumentu despre urgen-tea latire a cultu-rii si civilisatiunei ne sunt santii martiri ai crestinismului.

La lucru deci amati frati cà-ci doue càii sunt: *calea laborei care aduce securu viatia, si calea indolentiei care aduce securu trist'a morte.*

Si cu câtu mai seriosu si mai energicu vomu prinde de lucru, cu *apostolica abnegatiune*, cu atátu mai *acceleratu* vomu ajunge de prea dorit'a meta.

Legea fisica ne invetia, cà doue lucrure de o data nu incapu in unu locu; se alungamu din poporulu nostru *ignorant'i'a*, si va veni *sciintia*; se alungamu *intunereculu*, si va veni *lumin'a*; se alungamu *miseri'a* si va veni *avutia*.

Se imploramu binecuventarea ceriului, ca propunerile din practiculu nostru cursu se fia ascultate cu *zelu apostolicu*, cu atentiune religiosa; contielegerile din conferintie, se fia precumu a disu in eternu neuitatulu nostru Metropolitu, *Andreiu „carte a unuia nascutu Fiiului lui Dumnedieu“* a eternului nostru Domnu *Iisusu Christosu*, in alu caruia santu si dulce nume „*cursulu practic si conferinti'a nóstra invetiatorésca*“ aici convocate pre feriele anului currentu, se declara de deschise.

Masine agricole.

Masinele agricole, care figuréza la espositi'a din Paris, au fostu supuse la cercare in mai multe localitati. Agricultorii au admiratu intre tóte masinele de seceratu, care facu si snopii. Esperintiele cele mai interesante s'au facutu la Mormant, localitate din departamentulu Seine-et-Marne.

Consiliulu generalu votase pentru acestu sfersitu 20,000 franci.

Trei masini de cercetatu au lucratu la Mormant, si anume: Mac Cormick, Osborne si Valter Vood, tustrele din Staturile-Unite ale Americii. Intre aceste masini s'a deosebitu acea a lui Mac-Cormick, inventatorulu masineloru de seceratu.

Acésta seceratóre nu numai cà taia gráulu cu cea mai mare regula, dar léga snopulu mai bine de câtu ar fi legatu celu mai dibaciu seceratoru. Afara de acést'a lasa miristea curata, adica nu lasa spice pe urma.

Seceratórea Osborne a lucratu asemenea bine in sa nu léga snopii asia de regulatu si miristea nu ramane indestulu de curata.

Intru câtu privesce seceratórea Wood diarele raportéza cà ar fi fost asediata se lucreze in gráu cam culcatu si de aceea n'a corespunsu cu asteptarea publicuui.

Mecanismulu care léga snopii se reduce la niste panze neinterupte pe care cadu spicele dupa ce sunt taiate; pe aceste panze aluneca in straturi regulate pana dau de unu degetu de feru, care se indoiesce imprejurulu spiceloru, le stringe in forma de manunchiu, léga snopulu cu unu firu de sirma si-lu arunca la o parte.

Resultatulu cercariloru facute este indestulu de multiamitoru, in sa pentru ca noulu aparatu de legatu snopii se devie practic mai are trebuintia de óre cari perfectionari, pe care le voru face fara indoiala ingeniosii constructori americani. Si seceratorile mai acum doa-dieci de ani si chiar mai incóce lucrau greu, se stricao ast-felu, cà agricultorii nu se indemnau a le adoptá: asta-di in sa sunt construite cu atáta ingrijire, cà au devenitu masini practice, de care nu se mai póte lipsi agricultoriulu.

Masin'a de seceratu cu adaosulu de aparatu care face snopi va aduce insemnate serviciuri agricultu-rii mai cu séma in tierile unde lipsescu bratiile.

O masina, care a ajunsu éra si la unu mare gradu de perfectie si care la cercurile de la Mormant a datu rezultate fórte multiumitóre, este grebl'a cu calu. masina in trebuintiata pentru a stringe fenulu si spicele daca remanu in urm'a secerii. Cea mai buna dintre greble a fost aceea construita de d. Stoddart de la Doyton in Ohio fiind-cà se póte ridicá cu cea mai mare usiurintia pârghi'a ca se cadia fenulu, pe când in masinele ce-le-alte conductorulu trebe se apese cu tarie la fie-care descarcare a greblei.

Greblele mecanice pe lánge economie de bratie, ce ar aduce, ingadue pe agricultoru se stringa fenulu mai iute.

Ca noutate de mecanica agricola vom citá seceratórea cu vaporu a domniloru Aveling si Porter, constructorii eunoscei locomobile care transportéza greutati pe sioselele obicinuite. Acésta seceratóre taie cam de la 16 pana la 20 pogóne de gráu pe di. Masin'a se compune dintr' unu feres-treu lungu de trei pana la patru metri, de unu siortiu mare, pe care se inverta curele neinterupte si o locomotive mare, care impinge seceratórea inainte: gráulu taiatu cade pe siortiu dupa care ilu iau curelele si-lu depunu pe pamentu in forma de pologu. Marturisimu cà inventi'a nu suprinde, de óre-ce se prevedea cà forti'a vaporului se va aplicá la seceratu si in cositu, dupa cum s'a aplicatu la aratura; cauta in sa se recunóscemu cà asemenea masina reclama prea mari cheltueli in raportu cu acea ce produce. Astfelu pentru momentu seceratórea Aveling si Porter nu ni se pare practica.

Americanii atatu de ingeniosi in cele mecanice, mai cu séma cand este vorba de a sporí munc'a si de a economisi bratiile nu lasa se tréca anulu fara a surprinde lumea cu inventii care mai de care mai folositóre. DD. Stratton si Gullum au espusu la Paris o masina care stringe fenulu de pe fenatie cu o iutiala mare si-lu incarca. „Incarcatorulu de fenu care se asiédia din deratulu carului, are un lantiu neinteruptu care ia fenulu depus in pologé de grebl'a mecanica si-lu transportéza in caru treptatu cu mersulu ani-

maleloru care tragu carulu; lucratorii randuescu fenulu urcátu in-caru; cu modulu acest'a intr' o clipa de timpu se stringe fenulu de pe o livede. Acestu nou aparatu a lucrátu fôrte bine si nu ramane-intoiala cà se va introduce in cultur'a mare. Agricultorii nostri sciu cata nevoe intimpina, mai cu sêma in casu ploiosu, ca se stringa fenulu de pe campu si se-lu faca capiti.

Cercarile cu masinile agricole efectuate la Mormant si la Petit Bourg, s'au facutu si nôptea in campulu cu cereale, fiind luminatu de catra d. Albaret, constructor francezu, cu lumin'a electrica.

Cur. B.

D i v e r s e.

□ **Reuniunea invetiatorilor magiari** din districtulu Aradului va tiené in dilele de 23., 24. si 25. Septemvrie st. n. a. c. a IX. adunare generala, la carea sunt invitati a participá toti membrii reuniunei.

— **Fundatiunea Siulutiu.** Senatulu instituitu de fericitulu mitropolitu Siulutiu, cu scopu de a-i esecutá ultim'a vointia, s'a intrunitu la Blasiu in 2/14 iuliu. Despre lucrările sale aflâmu din „Observatorulu“, cà fondurile Siulutiane au crescutu pana la sum'a de 269,555 fl. 15⁵/₆ cr., plus mosi'a dela Spring. Conformu vointiei testatorului, venitululu dela sum'a de 200,000 fl. trebuie sè se imparta in pensiumi si burse; ér cealalta suma sè aiba a cresce érasi pana la 250,000 fl., dupa care érasi se vor separá 200,000 fl., spre acelasi scopu si 50 mii érasi vor avé se crêsca pana la alte 250,000 fl., si asié in indefinitivu. Pensiumile si bursele devinu curente in anulu acest'a; dara nu se impartu estimpu dintr'odata tôte, ci successive in 3 ani. Vointi'a fundatorului mai este, ca dupa ce capitalulu va ajunge celu pucinu la unu milionu, atunci administratorii fondurilor se fia obligati a infiintá si o academia romanésca in Blasiu, séu aiurea, dnpa cum se va aflá cu cale mai intieptiesce.

× **Socialismulu la fruntari'a nostra.** Suntemu bine informati, scrie „Resboiulu“ din Bucuresci, cà deocamdata imprimatu la fruntaria, si in urma aici va aparé in curundu unu diaru socialistu in limb'a romana si francésca sub titlulu „Cetatienu!“ si cu devis'a: „Guta cavat lapidem“. Acestu diaru s'ar imprimá cu cheltuel'a Internationalei, asociatie, care a spriginitu reducerea in cenusia a edificieloru din Parisu in timpulu Comunei, popotu socialu, care inaintéza mereu in Europa, si care in Germania a propositu atâta in câtu a ingrigitu pe tôte guvernele, mai cu sêma dupa ce socialismulu a pusu revolverulu si carabina in man'a lui Hödel si Nobiling, atentatorii vietii imperatului Vilhelmu. Acésta asociatie, precum însêmna „Resboiulu“ are adi membrii energiei chiar in midiloculu societatii romane. Ddiu se ferésca Romania ortodoxa de acésta propaganda!

× **Fotografi'a vinuriloru.** Cu ocaziunea gustării vinuriloru la espositiunea din Paris amatorii, dupa Revist'a scientifică, se ocupa de nou cu ingeniós'a inventiune a fotografiei vinuriloru. Prin acésta procedura pôte cineva se recunósca calitatea, partile constitutive ale vinului, natur'a saruriloru, proportiunea cristaleloru, varietatea si puterea colorii sale. Daca unu vinu este stricatu, prin fotografia se va puté descoperi acésta stricatiune prin schimbarea ce se face in cristalu si colóre, asemenea daca s'a pusu apa in vinu, séu apa in fucsina, fotografi'a va descoperi acést'a prin aretare de cristali si de saruri mai multe. Fotografi'a se pôte intrebuintá nu numai pentru a controlá vinurile alterate, dar si pe acelea, ce sunt amestecate cu fucsina cu carmázu, si alte materii tinctoriale, cum si pentru a aretá verst'a, provenienti'a si conditiunile particulari ale diferiteloru vinuri. Dupa cum resulta din descoperirile dlui Pasteur vinulu este o materia vegetala supusa la o miscare interna de schimbare cu verst'a si cu temperatur'a. Vinurile au ca unu felu de a dou'a vietuire nu numai in butóie, ci si in butelii. Fotografiandu-se vinulu la diferite epoche ale vietii sale vegetale, se pôte cunósce starile successive, prin cari trece. In fie care anu vinulu trece prin o schimbare de

forma, pe care fotografi'a o areta. Unita cu alte metode fotografi'a vinuriloru pôte se aduca servitie reale pentru cunóscearea diferiteloru soiuri de vinuri, si a starii loru la diferite epoche si conditiuni,

+ **Principesa Dora d'Istria (Elena M. Ghica)** a fostu alésa mai de-unadi membru de onóre si maisteru (Ausländische Ehrenmitglied und meister) alu liberului Congresu germanu pentru sciintie, arta si instructia universala (*Freies Deutsches Hochstift für Wissenschaften, Künste und allgemeine Bildung in Goethe's Vaterhause zu Frankfurt am Main*). Fundatorii Hochstiftului (1859), animati de unu patriotismu luminatu, prin celebrarea centenarului ilustrului autoru alu lui Don Carlos, au avutu de idealu celebr'a fratietate literara care a unitu pe cei doi scriitori nemuritori ai terei loru, Schiller si Goethe. Celu d'antaiu le-a procuratu ideea Hochstiftului; ér in cas'a celui din urma s'a stabilitu scaunulu Societatei, care a primitu la 30 Octomvrie 1863. de la inaltulu Consiliu alu urbei libera Francfurtu drepturile cari apartienu corporatiiloru. Principele Dim. Ghica, doctorulu Davila si d-lu Gr. Cantacuzin, membrii Eforiei spitaleloru civile, au avutu patriotic'a idee d'a traduce in romanesc scrierile acestei femei estraordinare. Cu acésta lucrare au insarcinatpe d-nul Gr. Perez. Scrierile, traduse pana acum, sunt: *Nationalitatea Romana*, *Eroii Romanie i — Literatura romana*, s. c. l. 1 volumu. *Femeile in Orient*, — 2 vol. (Aceste trei volume s'au tiparitu). *Femeile de o femeie*, — 2 vol. *Elvetia Germana*, — 4 vol. *Viatia monastica in Biserica Orientală*, — 1 volum. *Eleonora de Haltingen*, — *Ghislena* si altele, — 2 vol. *Escursii in Rumelia si Morea*, 2 vol. Escursiile sunt cap d'opera d-nei Dora d'Isticia. — Eforia insa, sub motivu de alte cheltueli estraordinare, n'a priimit inca manuscriptulu care se afla tot in manele traducetorului.

* * **Adunarea generala** a societatii pentru fondulu de teatru romanu, conformu conclusului, se va tiené in orasulu Alba-Julia la 10. si 11. Octomvrie an. c. st. n. cu urmatórea programa:

Diu'a prima, 10. Octomvrie.

1. Presedintele va deschide adunarea la 10 óre inainte de médiadi, in localitatea ce va fi destinata pentru siedintiele adunarii generale.

2. Dupa deschidere se vor alege doi secretari ad hoc.

3. Se va alege o comisiune de 5 membri, la care se vor inserie acei on. domni, éari vor voi a fi membrii Societatii, dandu oferte in bani séu in obligatiuni conformu statutelor, precum si pentru a primí tacele dela membrii de pana acum.

4. Secretarul Societatii va dá cetire raportului comitetului despre lucrările acestuia dela ultim'a adunare generala, si se va luá conclusu asupra raportului.

5. Cassarulu Societatii va ceti raportulu despre starea cassei si peste totu despre membrii si averea totala a Societatii.

6. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru cercetarea raportului cassarului.

7. Se va alege o comisiune de 5 membri, la care se vor aretá propunerile, ce s'aru face spre inaintarea scopului Societatii.

8. Se vor tiené discursuri corespundetóre scopului Societatii si aretate mai antaiu comitetului centralu.

9. Presedintele va inchide siedinti'a.

Diu'a a dou'a, 11. Octomvrie.

1. Deschidendu siedinti'a presedintele, se va ceti si verificá processulu verbalu alu siedintiei trecute.

2. Comisiunea alésa pentru inscriere de membrii si primire de tace si oferte, va face raportulu seu si se va luá conclusiunea necesaria.

3. Comisiunea alésa pentru esaminarea raportului cassarului va raportá despre acesta si se va luá conclusiunea asupra raportului.

4. Comisiunea alésa pentru propuneri va raportá despre aceste si se vor luá conclusiunile necesarie,

5. Se va decide loculu si tempulu adunarii generale viitoare.

6. Se va alege o comisiune pentru verificarea procesului verbalu alu siedintiei de astadi.

7. Presedintele va inchide adunarea.

Din siedinti'a comitetului Societatii, tienuta in Buda-
pesta la 5. Septemvre 1878.

Iosifu Vulcanu,
secretariu.

Iosifu Hosszu,
v.-presiedinte.

* **Socota** despre venitulul balului arangiatu de tene-
rimea romana din Aradu in $16\frac{1}{23}$ februaru 1878, pentru
ajutorarea alumneului de langa institutul teologicu peda-
gogicu gr. or. rom. din Aradu.

Venitulul au incursu din urmatoarele locuri :

1) La cassa s'a adunatu de totu 253 fl. — Au supra solvi-
vitu Illust. Sa D. Episcopu Ioanu Metianu 6 fl. — R. D.
Moise Grozescu 1 fl. — Dni. Vasiliu Ignatu 1 fl. — Georgiu
Dogariu 6 fl. — N. Colbasi 1 fl. — R. D. Ioanu Gibu
1 fl. Sp. D. Iosifu Popoviciu 1 fl. — Valeriu Opreanu 2 fl.
— Alesiu Popoviciu 1 fl. — I. P. Desseanu 6 fl. — Colo-
manu Arkay 1 fl. — Stefanu Popoviciu 1 fl. — Ioanu
Moldovanu 1 fl. — Iuliu Salaez 4 fl. — N. Adamoviciu
1 fl. — Svetozaru Pavloviciu 1 fl. — R. D. Vasiliu Belesiu
1 fl. — Sp. D. Vasiliu Paguba 1 fl. — Lazaru Ionescu
1 fl. — R. D. Iosifu Belesiu 1 fl. — Sp. D. Ioanu Belesiu
1 fl. — N. Cociuba 2 fl. — Carolu Kornay 3 fl.

2) Pe lista 1., R. D. Corneliu Zsifkovits archimandritu
4. fl. — Sp. D. Iosifu Janko 4 fl. — Emanuilu Misiciu
4 fl. — Constantin Comlosianu 4. fl. — Nestoru Porumbu
2 fl. — Florian Hasdeu 2 fl. — Nicolau Rocsinu 1 fl.
— Ioanu Iovanovu 2 fl. — D. Petru Popoviciu 5 fl.
— Teodoru Ciontea 3 fl. — Davidu Nicora 2 fl. — N.
Micula preotu in Sinitea 4 fl.

3) Ilustritatile Loru Dni. A. Mocioni de Foenu 5 fl.
— Alesandru Mocioni de Foenu 5 fl. — Eugeniu Mocioni
de Foenu 5 fl. — de totu 15 fl.

4) Prin D. colectante Ioanu Dobosiu in Nadabu. Sp.
D. Ioanu Dobosiu 2 fl. — Ioanu Popoviciu 2 fl. —
D. Demetriu Albiciu 2 fl. Ioane Goldisiu 2 fl. — de totu 8 fl.

5) Prin D. colectant. Davidu P. Simon: Lipova, Sp.
D. Pavelu Iancu 4 fl. — Aurelianu Micu 2 fl. — Pavelu
Jurma 2 fl. — Davidu P. Simon 2 fl. — de totu 10 fl.

6) Prin D. colect. Adalbertu Mihajloviciu Siria, —
D. Dimetriu Dobosiu 1 fl. — R. D. Georgiu Vasieleviciu
1 fl. — Sp. D. Stefanu Kugel 1 fl. — Sigismund Hofbauer
1 fl. — Nicolau Caba 1 fl. — Adalbertu Mihajloviciu 4 fl.
— de totu 9 fl.

7) Prin D. colect. Iosifu Serbu in B. Ineu, — R. D.
Georgiu Balta 4 fl. — Mihailu Feieru 2 fl. — de totu 6 fl.

8) Prin D. colect. Ioanu Mladin in Macea. — R. D.
Georgiu Bragea 4 fl. — Sp. D. Ioanu Mladin 4 fl. — de
totu 8 fl.

9) Prin D. colect. Moise Boesianu in Curticiu, —
R. D. Moise Boesianu 4 fl. — Sp. D. Demetriu Tamasdanu
4. fl. — Georgiu Radnanu 4 fl. — Ioanu Bulboca 4 fl. —
Georgiu Rocsinu 4. fl. — de totu 20 fl.

10) Prin D. colect. Demetriu Magdu in Comlausiu, —
Sp. D. Iosifu Popescu 4 fl. — Alesiu Popoviciu 4 fl. —
Teodoru Papp 4 fl. — Augustu Botiocu 2 fl. — Ioanu Cioro-
gariu 2 fl. — de totu 16 fl.

11) Prin D. colect. Stefanu Tamasdanu in Pecica. —
R. D. Terentiu Dimitrescu 2 fl. — Sp. D. Georgiu Petro-
viciu 4 fl. — Stefanu Novacu 4 fl. — Florianu Laza 2 fl.
— Georgu Gebelesiu 4 fl. — Stefanu Tamasdanu 2 fl. —
de totu 18 fl.

12) Prin D. colect. Coriolanu Brediceanu in Lugosiu.
— Sp. D. Coriolanu Brediceanu 2 fl. — Mihailu Besanu 2 fl.
— de totu 4 fl.

13) Prin D. colect. Paulu Milovanu in Mandrulocu,
— Sp. D. Paulu Milovanu 5 fl. — Teodoru Suciu 2 fl. —
Nicolau Maci 2 fl. 50 x. — Iosifu Klein 1 fl. — Ludovicu
Kaufman 2 fl. — Sp. D. Savu Draganu 1 fl. 20 x. —

Ludovicu Cociuba 2 fl. — R. D. Constantin P. Aindanu
2 fl. — Sp. D. Georgiu Popescu 1 fl. — Pavelu Felne-
canu 2 fl. — Dr. Ioanu Papu 2 fl. — R. D. Ioane Boz-
ganu 4 fl. — Demianu Stoinesu 50 x. — Stoianescu
50 x. — de totu 28 fl. 20 x.

14) Prin D. colect. Corneliu Ratiu in Giula. — Sp.
D. Iustinu Popoviciu 2 fl. — R. D. Iosifu Besanu 2 fl. — Sp.
D. Georgiu Miscutia 1 fl. — Dimitrie Vasiarhanu 4 fl. —
Lazar Bogariu 4 fl. — Davidu Dascalu 2 fl. — de totu 15 fl.

15) Prin D. colect T. Stanescu in Brasiovu, — Fratii
Stanescu 2 fl.

16) Prin D. colect. B. Baiulescu in Brasiovu, — Sp.
D. Bart. Baiulescu 1 fl. — Dr. Nicolau Pap 1 fl. —
Nicolau Orgidanu 1 fl. — Iosifu Fericeanu 1 fl. — de
totu 4 fl.

17) Prin D. Colect. Moise Toma in Sibiu. Red. D.
Iar: Puscariu Archimand. 2 fl. —

18) Prin D. colect. Ioanu Papu in Oradea-Mare. —
Sp. D. Nicolau Zigre 2 fl. — Ioanu Poenariu sen. 2 fl. —
R. D. Andreiu Papp Arch. 2 fl. — Sp. D. Dionisiu Poe-
nariu 2 fl. — Ioanu Poenariu iun: 2. fl. — R. D. Petru
Suciu 5 fl. — Ioanu Tiforu 1 fl. — Iosifu Vesa 1 fl. —
Gavrilu Neteu 2 fl. — Nicolau Boitiu 1 fl. — Sp. D. Ioanu
Glitie 1 fl. — R. D. Teodoru Filipu 2 fl. — Simeonu
Bica 2 fl. — Sp. D. Ioanu Papu 1 fl. — de totu 26 fl.

19) Prin D. colect. Vichentiu Marcoviciu in Nadlacu
— Vinc. Marcoviciu 1 fl. — Teodoru Patia 50 x. Atanasie
Lutiai 50 x. — Georgu Ambrusu 50 x. — Iustinu Iancu
1 fl. — Toma Nadabean 1 fl. — Daniilu Doma-
novszky 1 fl. — Andrei Fabri 50 x. — Bartolmeu Istvanu
20 x. — Marcinganu Ioanu 50 x. — Gyurkoviciu Demetrin
20 x. — Fyli Georgiu 20 x. — Matusca G. 20 x. —
Martinski M. 20 x. — Frid. Ianovsky 50 x. de totu 8 fl.

20) Prin D. colect. D. Nicolau Calefariu in Otlaca.
— Sp. D. Dr Nicolau Calefariu 2 fl. — Moritz Engel 50 x.
— Simeonu Ardeleanu 50 x. — Carolu Engel 1 fl. — M.
Gansl 1 fl. — R. D. Stefanu Popoviciu 2. fl. — Ioane
Giulani 2 fl. — Demetriu Popoviciu 2 fl. — de totu 11 fl.

I. Perceptiunile facu preste totu 560 fl. 20 x.

II. Erogatiunile 287 fl. 98 x

a remasu venitu curatu . 272 fl. 32 x.

Sum'a acést'a s'a inaintatu Ilustritatiei Sale Dlué
Episcopu Ioanu Metianu spre a-se intrebuintia conformu
destinatiunei sale.

Terentiu Ratiu.

Concursu.

1—3.

Se escrie concursu pentru ocuparea posturilor inve-
tiatoresci din comunele :

1. **Halalisu**, cu terminulu de alegere pe **24. Septembre**
st. v. a. c. Emolumintele sunt: 100 fl.; 5 sinice grâu; 5
sinice cucurudiu; 2 mesuri fasole; 10 orgii lemne; 7 centi-
nari de fenu si cortelu.

2. **Cuiasiu**, cu terminu de alegere pe **1. Octombre st.**
v. a. c. Emolumintele sunt: 100 fl.; 10 sinice cucurudiu;
2 mesuri fasole; 8 orgii lemne; 70 portione fenu si cortelu.

Deritorii de a ocupá vre-unulu din aceste posturi, au
de a-si trimite recursele loru instruate in intielesulu statu-
tului organicu si adresate comitetului parochialu respectivu,
la oficiulu inspectoralu in Totvárád, per Soborsiu, pana la
diu'a alegerii.

Totvaradi'a, 27. Augustu 1878.

In contielegere cu respectivele comitete parochiali din Halalisu si
Cuiasiu.

Iosifu Belesiu,
protopopu si inspectoru scol.

1—3.

Pentru deplinirea parohiei vacante din **Conopu**, protopresbiteratul Totvaradiei se escrie concursu, cu terminulu de alegere pe **8. Octombro st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: $\frac{1}{2}$ sesiune pamentu, birulu preotiescu dela 170. numere de case, câte un'a mesura cucurudiu sfermatu si stolele indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au de asi trimite recursele loru instruate cu atestatu de conduita, cu testimoni de celu putienu IV. clase gimnasiale, de calificatiune preotiésca si adresate comitetului parochialu la oficiulu protopresbiteralu in Totvárád, per Soborsin, pana la diu'a alegerii.

Conopu, in 24. Augustu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Iosifu Belesiu**, protopresbiteru.

1—3

Pentru deplinirea parohiei vacante gr. orient. rom. din comun'a **Brebul** cottulu Carasiului, se publica concursu cu terminu de **30. de dile** fipsanduse alegerea pre diu'a cuv. Parascheva.

Dotatiunea se cuprinde din birulu si stol'a indatinata dela 190 case si din pamentulu sesionalu de 90 jugere cu doua gradini intravilane.

Concurrentii au se substérna suplicele prin scaunulu protopr. din Caransebesiu pana la numitul terminu adresate Comitetalui parochialu, si adjustate cu documintele prescise de stat. org. si de normativele ven. Consistoriu diecesan.

Brebul, 27. August 1878.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu preaon. domnu protopresbiteru tractualu.

Se publica concursu pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scól'a gr. or confessionala de nou infiintienda in comun'a **Sambateni** inspectoratulu Aradului. Emoluminte suntu: 150 fl. v. a. in bani gata, 8 stageni de lemne din cari suntu a se incaldí si scóla, cortelu liberu cu gradina si stolele usuate dela inmormentari, mai de parte comun'a bisericésca se deobliga ca la segragarea pamenturiloru care sta deja sub curgere va starui a dobandi si $\frac{1}{2}$ sess. pamentu estravilanu pe partea alegandului invetiatoriu. —

Recurrentii au asi adresá recursele loru instruite cu testimoni despre absolvirea preparandiei, testimoni de cualificatiune si de moralitate, si a le adresá catra comitetulu parochialu din Sambateni si a le trimite Inspect: R. D. Ioanu Ratiu in Aradu; mai departe au a se presentá in vreo dumineca seu serbatóre in biserica din Sambateni spre asi aretá desteritatea in cantare si tipicu. —

Sambateni in 15 Augustu 1878.

1—3 Comitetalu parochialu.

In contielegere cu mine: **Joanu Ratiu**, prot, si insp.

1—3.

Pentru vacanta parochia **Curtea**, protopopiatulu Fagetului, se escrie concursu, cu terminu pana in **17. Septembro st. v. 1878.** candu se va tienea si alegerea.

Emolumintele sunt: una sesiune de pamentu aratoriu din 32 jugere, pentru biru dela 254 numere câte 50 cr. v. a. si stol'a indatinata. Competentii au se-si instrueze petitiunele in sensulu statutului organicu si dispoziuniunelor consistoriale, si adresate comitetului parochialu, — ale trimite Pré On. Domnu ppu Atanasiu Ioanovicu in Fagetu.

Curtea in 6. Augustu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Atanasiu Ioanovicu**, protopresbiteru.

2—3.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci, la scól'a confessionala gr. or. de nou infiintiata pentru fete in **Checi'a Romana**, se deschide concursu pana in **14. Septembro a. c.** candu se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: 300 fl. in bani, 20 chible grâu, quartiru naturalu, 2 stangeni de lemne, si paie de incalditu din destulu. Dela diliginti'a alesului va depinde, ca dupa repozarea veteranului invetiatoriu pensionatu, salariulu se fie bonificatu mai cu 20 chible de grâu.

Dela concurenti se cere: cursu pedagogicu, esamenu de calificatiune si purtare morala nepatata. Acei invetiatori, acarora sotii sunt in stare in anumite óre a propune si lucruri de mana, vor fi preferati. — Potu competá si invetiatoresce.

Recursele instruate dupa prescisele statutului organicu, se se tramita Comitetalui parochialu in Checia-Romana (Román-Kécsa via Gyertyámos). Recurentii au a se presentá in una Dumineca la S. Biserica.

Checia-Romana, 20. Augustu 1878.

Comitetulu parochialu.

2—3.

Se publica concursu pentru deplinirea posturiloru invetiatoresci din cerculu inspectoralu alu Cefei (Comitatulu Bihorului.)

1. **Gurbediu**, cu terminu de alegere pe **10. Sept. st. v. a. c.** Salariu anulu: 100 fl. v. a. 12. cubule de grau, 12 de cucurudiu, 8 stangni de lemne, din cari se va incaldi si scól'a, 6 jugere de pamentu aratoriu; quartiru liberu cu intravilanu de 1170 stangeni □.

2. **Gepiu**, cu terminu de alegere pe **14. Sept. v. a. c.** Salariulu anualu: 100 fl. v. a. 12 cubule $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucurudiu, 5 jugere de pamentu, 3 stangeni de lemne, din cari se va incaldi si scóla, stólele cantorale si quartiru liberu.

3. **San-Nicolaulu romanu**, cu terminu de alegere pe **17 Sept. v. a. c.** salariulu anualu: 300 fl. v. a. patru carausii dela comuna pentru lipsele invetiatoriuului si $\frac{1}{2}$ din stólele cantorale.

Doritorii de a ocupá vreunu postu dintre acestea, — recursele sale instruate conformu dispoziuniunelor statutului organicu, producandu si testimoni de cualificatiune, au ale subserne subscrisului inspectoru scolaru in Berecheiu (Barakony) Comitatu Bihoru p. u. Cséffa, pana la diu'a premegatóre terminului de alegere.

Berecheiu 20. aug. 1878. Comitetele parochiale.

In contielegere cu mine: **Teodoru Papu**, inspectoru cerc. de scóle.

1—3.

Pentru statiunea vacanta invetiatorésca din comun'a **M.-Diosigu**, protopopiatulu Luncei, comitatulu Bihoru — se escrie concursu cu terminu de alegere pe **27. Septembro st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 60 fl. v. a., 16 cubule grâu, pamentu aratoriu de 8 cubule, gradina de legume unu jugeru, stolele cantorale, paie de incalditu pentru scola, cortelu liberu cu doua chilii.

Recurrentii au a trimite recursele sale instruate in sensulu statutului organicu adresate comitetului parochialu — parintelui protopopu si inspectoru cerc. de scóle Gavriilu Neteu in Oradea-mare Velence — avendu in vre-o dumineca ori serbatóre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantari bisericesci in biserica din locu.

Diosigu, 27. Augustu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Gavriilu Neteu**, protopopu si insp. scolaru-

2—3.

Pentru ocuparea stațiunii invetiatorești din *Beinsele* (Kiss-Belényes) în cercul inspectoratului alu Meziadului se descrie concursu, în urmarea ordinațiunii Venerabilului Consistoriu din 4 Iuliu Nr. 462 Sc. cu terminu de alegere pe 8 Septembrie, st. v. a. c. în care di va fi și alegerea.

Emolumentele sunt: în bani gata 66 fl., 8 cubule bucate, — 4 grâu și 4 cucurudiu, 8 orgii de lemne, dela totu numerulu de casa unu tuioru și una porțiune de fenu adeca 100 fuióre și 100 porțiuni de fenu; doue vici de fasole, cortelu liberu și grădina de legumi.

Doritorii de a ocupá acésta stațiune au de a-si ascerne recursele cu tóte documentele prescrie de statutu organicu pana la terminulu de susu dețiptu la subscrișulu Protopopu și Insp. scol. în Baitia (Rézbánya).

Datu în Beinsele (Kiss-Belényes) 12. Aug. 1878.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine: **Petru Sabó**, prot. și inspect. cere de scóle.

2—3.

Demisionandu invetiatorii dela scol'a gr. or. romana din *Caransebesiu*, pre bas'a ord. ven. Consistoriu dt 6. Maiu a. c. Nr. 196 scol. se descrie concursu pentru ocuparea acelor posturi cu terminu de 14. zile dela data de josu: pentru postulu de I. invetiatoriu cu salariu anualu de 400 fl.

"	"	"	II.	"	"	"	"	"	"	300 fl.
"	"	"	III.	"	"	"	"	"	"	300 fl.

și alte accidentii dela inmormentari séu cununii.

Doritorii de a ocupá unulu din aceste posturi, au a-si trimite petitiunile inzestrate conform st. org. documentandu că sunt romani de religiunea gr. or. și cualificati în intielesulu art. de lege XXXVIII. din 1868. și a organizarii prov. din 1870. la subsemnatulu comitetu parochialu prin scaunulu protop. alu Caransebesiului, observandu că cele intrate dupa terminulu de susu, nu vor fi considerate. În fine se mai cere dela competenti, se fie cantareti buni, și cunoscatorii de tipiculu bisericescu, avendu a se presentá pentru probarea acestora în diu'a alegerii la servitiulu ddiiescu în biserica catedrala.

Caransebesiu, 20. Augustu 1878.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu preaon. domnu protopresbiteru tractualu.

3—3.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la clasa a dou'a în comun'a *Cenadulu-Magiaru*, cu terminu de alegere pe $\frac{8}{20}$ septembrie 1878.

Emolumentele sunt: În bani gata 200 fl. v. a. 10 jugere pamentu estra-vilanu, din pascu 7 jugere, Scripturistica 6 fl. 6 stangiri de lemne moi; Cuartiru liberu cu grădina de legumi estravilana de 300 □, Dela inmormintari mari 40 cr. mici 20 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si asterne recursele lor conformu statutulu organicu cei cu clase voru avé preferintia inspectorulu scolaru **Teodor Popoviciu** în Sieitinu. În vreo Dumineca séu serbatóre au a se presentá în Biserica din Cenandulu-Magiaru de a-si aretá desteritatea în tipicu și cantari. Recursurile intrate în diu'a alegerii nu se voru primi.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine: **Teodoru Popoviciu**, Insp. scol.

2—3.

Pe stati'a invetiatoreșca din *Pusthinisiu* (Öregfalu) îndiestrata cu emolumentele anuali de: 105 fl., 50 chible (meti) de grâu, 100 puncti de clisa, 12 puncti de lumini, 50 puncti de sare, 2 stangeni de lemne, 8 stangeni de paie, din care are a se încăldi și scól'a; dela totu mortulu, unde va fi poffitu 20 cr., și pentru visitarea fiesce caruia mortu câte 30 cr., cortelu liberu cu grădina de legumi, apoi diumetate dela vendiarea pomiloru și a fructelor d'în scól'a de pomeritu, se deschide concursu pana în 14. Septemvre a. c. pana candu recurintii provediuti cu testimoniulu de cualificatiune au sè substérna recursele sale inspectorulu de scóle **Meletiu Dregheciu** prot. **Thimis.**, și a se presentá în biserica în vreo dumineca séu serbatóre spre documentarea desteritatii sale în cantari și tipicu. Alegerea se va tiené în 17. Septembrie a. c.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine: **Meletiu Dregheciu**, protop. Themisiórei.

3—3.

Pentru ocuparea stațiunii invetiatorești din comun'a *Archisiu* încopceata cu fili'a *Nermisiu*.

Emolumentele sunt dela comun'a Archisiu în bani gata 30 fl. v. a., 10 cubule de bucate, $\frac{1}{2}$ grau, $\frac{1}{2}$ cucurudiu, 5 holde pamentu aratoriu de clas'a I., 4 orgii de lemne și cuartiru bunu cu grădina de legumi.

Dela comun'a Nermisiu în bani gata 50 fl. v. a., 10 cubule de bucate, $\frac{1}{2}$ grau, $\frac{1}{2}$ cucurudiu și 4 orgii de lemne.

Cei ce dorescu a ocupá acésta stațiune sunt avisati a si-trimite recursele loru celu multu pana în 8. Septemvre st. v. candu va fi și alegerea Domn. Inspectoru cercualu **Isifu Pintia p. u. Hollod** în Gyanta.

Comitetele parochiali.

Cu invoire mea: **Isifu Pintia**, inspectoru scolaru.

3—3.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a conf. gr. or. rom. din *Tolvadia*, Cottulu Torontal, dieces'a Caransebesiului se descrie concursu cu terminulu alegerii pre 17/29 Septembrie 1878.

Emolumentele anuali sunt: în bani gata: 166 fl. v. a.; 40 meti de grau, 7. orgii de pae, spesele conferintiei 10 fl.; pentru scripturistica 6 fl. dela o immermentare unde este poffitu 20 cr. v. a 1 $\frac{3}{4}$ jugeru pamentu și cuartiru liberu.

Recurentii au se-si trimita recursele-instruate conform statutulu organicu — adreseate Comitetulu parochialu.

— Pré On. D. protopresbiteru **Ioanu P. Seimann** în Ciacov'a; pana atunci a se presentá, în vreo Dumineca séu serbatóre, în biserica spre documentarea desteritatei sale în cantare.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine: **Ioane P. Seimann**, protopresbiteru.

3—3.

Pentru ocuparea postului invetiatoreșcu de fete, de nou infiintiatu la scóla romana gr. or. din opidulu *Buteni*, cottulu Aradului, inspectoratulu Buteni, cu terminulu de alegere pe $\frac{14}{26}$ Septemvrie a. c.

Emolumentele împreunate cu acestu postu de invetiatoreșca sunt: 400 fl. v. a. în bani gat'a și 6 orgii de lemne, din cari ce va încăldi și scól'a.

Respectivele concurente, au de a dovodi prin estrasulu familiaru, că sunt de religiunea gr. or. Preferintia au acelea, cari au absolvitu preparandi'a, inse potu recurge și unele, cari se pregatescu, pentru a face esamenele prescrie.

Doritórele de a ocupá acestu postu, sunt provocate, recursele loru a-le substerne inspectoratulu mai sus amintitu, cu terminu pana în diu'a de alegere.

Buteni 1878, Augustu 13. st. vechiu.

Isidoru Popescu,
presiedintele comitetulu parochialu,